

Није довољно рећи: правда је спора, достижна и скупа – правда је, наиме, веома скупа! У овој години је, наиме буџетом само за истраге предвиђено око четири и по милиона евра. То је, међутим, тек мањи део потребног новца, јер по проценама тужилаштва, за истраге које од пре три месеца по новом Законику о кривичном поступку, воде тужиоци уместо истражних судија, недостаје још око 8 милиона евра. Уосталом, тужилаштвима је од судова стигло чак 38.871 предмета незавршене истраге!

Првобитно је, пре успостављања нове мреже правосудних органа, за рад јавних тужилаштва за 2014. годину било одређено безмало три милијарде динара, од чега за плате око 2,7 милијарди, а остало је отпадало на материјалне трошкове. Но, потом су уследили захтеви тужилаштва за допунска средства због примене новог законика, као и због оснивања 24 нова основна тужилаштва. Тешко је, међутим, и замислити, рачунајући и средства потребна за плате судија, судског особља и накнаде судија поротника, колико у ствари кошта судска фаза процеса до правоснажног окончања и извршења судских одлука за милионе предмета колико их на годишњем нивоу има укупно у свим судовима.

Подсетимо, у новој мрежи у којој је од 1. јануара ове године број основних тужилаштва повећан са 34 на 58, има укупно 89 јавних тужилаца и 738 заменика тужилаца, док је до краја децембра и три године уназад било 546 места за заменике јавних тужилаца. У новој мрежи 58 основних тужилаца има укупно 442 заменика тужиоца, 25 виших тужилаца 179 заменика. У четири апелациона тужилаштва поступају 72 заменика апелационог тужиоца. Републички јавни тужилац има 12 заменика, тужилац за организовани криминал 25 заменика, а тужилац за ратне злочине има 8 заменика тужиоца.

Елем, у допису који је из Државног већа тужилаца и Републичког јавног тужилаштва упућен државној Комисији за спровођење националне стратегије реформе правосуђа, наводи се да је после првог износа од 3 милијарде динара накнадно одобрено за рад јавног тужилаштва још 800 милиона за финансирање примене новог ЗКП-а, од тога 300 милиона за плате носилаца функције и особља, а остатак од 500 милиона за истражни поступак. Међутим, упозорено је да то није довољно те да, према прорачуну Тужилаштва, како пролази из дописа у који је „Дневник“ имао увид, за плате заменика јавних тужилаца недостаје још 365 милиона, за послове истраге скоро 887 милиона, док за остале материјалне трошкове који настају услед примене новог ЗКП недостаје додатних 261 милион.

Иначе, у Србији од 1. јануара ради 3.089 судија: у основним судовима 1560, у вишим 387 судија, а у четири апелациона суда укупно 237 судија. Највиши суд у држави, Врховни касациони суд, има 37 судија. У прекршајним судовима ради 551 судија, а 65 у Вишем прекршајном суду. У 16 привредних судова има 178 судија, у

Привредном апелационом 33, а Управни суд има укупно 41 судију. У систему има и укупно 2.997 судија поротника. И док према бројкама систем изгледа прилично импозантно, из Друштва судија поручују да је моћ судске власти у независности. Како истичу, независност сваког ко судску власт врши, био он судија или јавни тужилац је први системски предуслов за

Друштво судија непрестано исказује незадовољство радом Високог савета судства у оба састава, и оног првог који је спровео реизбор судија 2009, па и другог који је спровео ревизију реизбора. Сви су остали су на истим местима, иако је, како наводи удружење, „њихово поступање крајње негативно оцењивано у протекле четири године од стране бројних релевантних, домаћих и међународних субјеката“.

Драгана Бољевић сматра да „општа атмосфера и даље није добра за правосуђе, док се на професионалном плану приоритет ставља на решавање што већег броја предмета у што краћем времену, а не на суштинско, правично и квалитетно решавање спорних односа.

– Радећи у условима у којима су законима инсталиране замке за њих, њихов рад непримено критикован, а притисци политичара преко инструментализованих медија све бруталнији, судије нити желе нити имају времена да прате компликована транзициона дешавања у друштву,

да се упознају са садржином бројних изменених закона и све мање се удубљују у њихово системско тумачење ради њихове правилне и правичне примене. А то опет узрокује неуједначену праксу и неједнаку правну заштиту – упозорила је судија Бољевић.

Неравномерна оптерећеност предметима извор је осећања опасности међу судијама: они који имају недовољно предмета у страху су да ће бити разрешени или „оптужени“ за лењост, а они који су прекомерно оптерећени присиљени су да решавају предмете на брзину и без удубљивања у спорни однос, што рађа грешке које увек могу довести до разрешења или дисциплинског кажњавања.

– Створена је атмосфера да је за судије најбоље да „не таласају“ и ћуте – закључује судија Драгана Бољевић. – С обзиром на најновије законске промене и установљени правни оквир у коме судија треба да суди, дуг је пут који ова земља треба да прође до успешне борбе против корупције и владавине права.

■ Јаска Јаковљевић



борбу против корупције.

– Основне препреке за квалитетно функционисање правосуђа састоје се у дестабилизацији правосудног система сталним, опречним и неуслагашеним изменама статусних, судско-организационих, процесних и материјално правних закона и све израженијим политичким притисцима на правосуђе, потпомогнутим медијима – оцењује судија Апелационог суда у Београду Драгана Бољевић.